

"A magyar nyelv tanítására  
különös gond fordítandó."  
/KAZINCZY/

# FELADATLAP

az

"ÉDES ANYANYELVÜNK"  
nyelvhelyesírási verseny országos döntőjére  
**gimnáziumok**  
számára

Sátoraljaújhely  
2002

1. A költő, Juhász Gyula így jellemzi Kossuth nevét:

**Ez a hét betű a magyar égbolt göncölszekere, mely mindig mutatja az utat a szabadság győzelme felé.**

Helyettesítse az égbolt göncölszekere szimbolikus kifejezést saját jellemzéssel!

.....  
.....  
.....  
.....

2. Milyen szófajának az idézet aláhúzott szavai?

**Nem nemzeti elfogultság tehát részemről arról szólni, hogy a magyar anyanyelvűek például az országukon kívül milyen helyzetben vannak.**

(Illyés Gyula)

- a.) .....  
b.) .....  
c.) .....  
d.) .....

3. Milyen tónalékok vannak az idézet megjelölt szavainak végén?

**Csak egy léleken és gondolkodásban is összehangojt közösséget tekinthetünk nemzetnek.**

- a.) .....  
b.) .....  
c.) .....  
d.) .....

4. Értelmezze a felsorolt -fa utótagú összetett főneveket !

- a.) éjlefa  
b.) sádrófa  
c.) talpfa  
d.) vállfa

- a.) .....  
b.) .....  
c.) .....  
d.) .....

5. Mivel jellemezhetőek a felsorolt vízfajták?

- a.) ivóvíz
- b.) forrásvíz
- c.) ásványvíz
- d.) gyógyvíz

- a.) .....
- b.) .....
- c.) .....
- d.) .....

6. Milyen jelentéskülönbséget tudunk kifejezni a kétféle írásmóddal: egybeírás - különírás ?

- a.) melegház - meleg ház
- b.) küszöbönálló - küszöbön álló

- a.) .....
- b.) .....

7. Helyettesítse megfelelő rokon értelmű igével a felsorolt mondatokban ismétlődő kel igét! Értelmezze is a jelenséget!

- a.) A Nap kel.
- b.) A kenyértészta kel.
- c.) A növény kel.
- d.) A szél kel.

- a.) .....
- b.) .....
- c.) .....
- d.) .....

8. Milyen nyelvi rétegben használatosak a példamondatok aláhúzott szavai? Magyar megfelelőjüket is adja meg!

- a.) A gyermek érzelmi ambivalenciája már korán kialakult.
- b.) A film egyik szereplője a magyar költők doyenje.
- c.) Ma már mindennapos orvosi beavatkozás a transzplantáció.
- d.) Az EU eltörölheti a friss csiperkegombára vonatkozó kvótákat.

- a.) .....
- b.) .....
- c.) .....
- d.) .....

9. Fejezze ki egyetlen szóval a következő meghatározást!

Egy bankjegy, amelyet a Batthyány-kormány pénzügyminisztere 1848. júniusában saját aláírásával ellátva bocsátott ki.

.....

10. Határozza meg pontosan, milyen szervezet egy polgári országban a parlament!

.....  
 .....

11. Helyettesítse a megfelelő magyar szóval a példamondatban használt két idegen szót!

Az előadás prológus-sal és epilógus-sal került színre.

- a.) .....
- b.) .....

12. Helyettesítse a példákban szereplő nagy melléknvet a szerkezetbe pontosabban illő rokon értelmű melléknévvel!

- a.) nagy kert .....
- b.) nagy termés .....
- c.) nagy ház .....
- d.) nagy ember .....

Továbbá fejezze ki egyetlen igével a megadott szerkezeteket!

- a.) nagyot mond .....
- b.) nagyot néz .....
- c.) nagyra tart .....
- d.) nagyra van .....

13. Helyettesítse megfelelő mai köznyelvi szóval a példamondatokban előforduló aláhúzott régies szavakat!

- a.) Az ünnepélyen jelen volt a kántus. .....
- b.) Kiszáradt a kalamárisból a tinta. ....
- c.) Királyi atyja klasztromba veté Margitot. ....
- d.) Valóságos klagódium az esernyő. ....

14. Pótolja a megfelelő írásjeleket a következő tagolatlan szövegben!

Felháborított mélységesen a magyar szegényparasztság a magyar külvárosi munkásság és főleg ismétlem a pusztai cselédség sorsa azért irtam meg de úgy mintha Párizsnak szántam volna az első jelentékeny mondjuk így ismertté vált könyvemet a Puszták népé-t ezt folytattam ezt a föladatot ezt a szemléletet állítom változatlanul azóta is /Illyés Gyula/

15. Jelölje a Deszéli nehéz rádióműsor megfejtésében alkalmazott módon a példamondat hangsúlyalt és szüneteit!

Ma csak néhány idősebb nőn látni olyan fejkendőt, amelyet nagyanyáink viseltek egykor. A többség az utcán kalapot hord a fején, vagy éppen semmit sem; ami sok betegségnek válhat forrásává.

16. Elemesse a megadott összetett mondatokat a tagmondatok fajtája és viszonya szerint!

- a.) Hogy én helytörténeti dokumentumként tartom számon a könyvet, azt tekintsék az érdekeitek dicséretnek.
- b.) A szóvivő elmondta, hogy a német járművek megérkeztek a fővárosba, és hogy az 52-es villamos vonalán közlekednek majd.
- c.) A professzor sok évnyi szünet után ismét a kamera elé ült, hogy meséljen a tanításról és arról a családról, amely őt útjára engedte.
- d.) Az európai népek hagyományos kulturális és erkölcsi értékrendszerében a másik ember iránti figyelem, előzékenység, a gyengébbek oltalmazása fejeződik ki, szemben az életeszemnyé lett önzéssel.

- a.) .....
- b.) .....
- c.) .....
- d.) .....





[The page contains extremely faint, illegible text, likely a scan of a document with low contrast or significant noise. The text is arranged in approximately 30 horizontal lines across the page.]